

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola: .....

Ústav estetiky

10. 8. 2010
Datum odevzdání posudku: .....

Josef Pekárek
Jméno: .....
Estetika
Obor: .....

Recenzent * / Mgr. Vera Yakimova

diplomové práce
Vedoucí */
Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Laterna magika – obohacení estetické percepce?

.....
(téma)

Bakalářská práce Josefa Pekárka s názvem „Laterna magika – obohacení estetické percepce“ se věnuje dosud ne zcela prozkoumanému fenoménu Laterny magiky. Práce obsahuje čtyři kapitoly, které se liší použitou metodologií a rozsahem. První dvě kapitoly se snaží definovat základní rysy divadla a filmu, jakožto umění, která ve své syntéze tvoří Laternu magiku, nebo slovy autora jakožto „inspirace“ pro Laternu magiku. Kromě teoretické stránky každá z těchto kapitol obsahuje i přehled stavu daného umění v 50. letech v Československu. V třetí kapitole J. Pekárek představuje způsoby syntézy divadla a filmu v Laterně magice a v poslední čtvrté kapitole se věnuje otázce, avizované v názvu práce, a to estetické percepce a její eventuální obohacení Laternou magikou.

Hned na začátku musím uvést, že předkládaná bakalářská práce je velice zajímavá tím, že se pouští do nezkoumaného pole a snaží se hledat odpovědi samostatně a invenčně. Na práci J. Pekárka je vidět, že autor věnoval tematice hodně času nejen studováním sekundární literatury, ale i „terénní prací“. Dokázal svůj zájem o projektu vyjednáváním s různými ústavy. Dále se autor snaží prozkoumat téma z různých pohledů – teoretických, historických, dokonce technických a k tomu všemu připojit i analýzu konkrétních představení Laterny magiky, se kterými měl autor zkušenost z první ruky. Je obdivuhodné, kolik energie autor investoval do své práce a proto si podle mého názoru zaslouží pochvalu.

Na druhou stranu však musím s politováním konstatovat, že v konečném výsledku práce J. Pekárka, který by měl být bakalářskou prací, shledávám řadu nedostatků. Pokusím se tyto nedostatky formulovat v několika okruzích.

- 1) **Estetická percepce** – bakalářská práce si ve svém názvu staví otázku, která by měla být středem textu. Ve skutečnosti na ni odpovídá pouze několika větami v poslední kapitole a to takto: „Přesto považujeme obohacení estetické percepce Laternou magikou za důležité ve světovém měřítku a

nechceme nijak snižovat její „klasické“ období. Laterna magika obohatila divadelní jeviště o mnoho technologických vymožeností a inscenačních metod. Podařilo se jí – i díky selekci uměleckých žánrů – vytvářet mnoho, co bychom mohli nazvat magickým či kouzelným. Diváci si po představení odnášeli a někteří stále odnášejí pocity překvapení, a proto Laterně magice vhodně Janeček s Kubištou přiřadili přízvisko „Divadlo zázraků“ (s.51). V této citaci můžeme vidět skoro všechny dalších problémů textu, ale zatím se omezím na jeden. Autor práce nedefinuje, jak přesně chápe pojem „obohacení estetické percepce“, co myslí „světovým měřítkem“, míchá estetickou a technickou stránku jevu ale především – v této pasáži ztotožňuje estetickou percepci s „kouzlem“ a „pocitem překvapení“, které si diváci odnášejí. Shledávám takovou argumentaci jako nedostatečnou a název celé práce jako proto velice problematický. Autor měl zvážit přesněji svoje zájmy a tím vybrat název, který odpovídá textu.

- 2) **Metodologická chaotičnost** – zdá se mi jako velká škoda, že autor neomezil záběr své práce, čímž by dosáhl hlubších závěrů a vyvaroval se generalizací, kterými text oplývá. Text se snaží na jednu stranu teoreticky definovat divadlo a film, i když se pořád setkává s nemožností těchto definic a uměle vyhazuje z definice všechny aspekty, které se zrovna nehodí (např. vyloučení pantomimy z divadla, nebo experimentálního divadla, nebo mluvení o prostranství divadla jako vždy uzavřeném až do současné doby, což s ohledem například na středověkou tradici ani není pravdivé, atd. U filmu se mi zdá, že autor zapomíná na film před zvukem nebo barvou, atd.). Místo toho, aby zbytečně upadal do bezmoci teoretického definování (navíc autor nepracuje s vícero texty, které by se o to snažili, ani by to nebylo možné v žánru bakalářské práce), podle mě autor mohl klidně přejít na specifiky divadla a filmu, které se používají v Laterně magice a ty prozkoumat podrobněji. Pomocí metody srovnání by mohl vytknout ne jaké mají obecně kvality divadlo a film, ale které kvality z jednoho a druhého umění jsou zásadní pro Laternu magiku. Dále si myslím, že využití zároveň synchronie a diachronie se v tomto textu neodehrává logicky, dokonce si dovoluji smím tvrdit, že historické přehledy mají pochybný pohybný význam pro celou práci. Například v kapitole o divadle vlastně ani nedostáváme opravdový přehled situace v Československu, ani existující popis nevede k nalezení souvislosti vzniku Laterny magiky s ostatními směry. Výjimkou je tvrzení autora, že Alfred Radok jednoduše hledá něco odlišného od všeho, co existovalo. Sám autor uvádí, že „Z toho všeho, co zde bylo o inspiračních zdrojích Alfréda Radoka řečeno, vyplývá, že divadlo padesátých let ať už ve světě, a nebo v Československu nebylo nějakým zásadním inspiračním vlivem, výjimkou je pouze Bertolt Brecht“ (s.16). Když jsme u Bertolta Brechta, musím sdělit svoje velké překvapení, že u autorů jako Brecht a Stanislavskij J. Pekárek cituje ze sekundární literatury. Problematické je také nekritické použití a práce s pojmem „vlivu“ v rámci celé práce. Další metodologicky problematický bod je podle mě směšování technických a estetických pojmů. Zdá se mi, že autor občas přechází od jedněch k druhým bez nutného rozdělení a argumentuje o svých estetických postojích pomocí analýz technických postupů (např. argumentace neopakovatelnosti divadla na rozdíl od filmu na základě techniky promítání). Celkově se mi zdá, že práce ztrácí ráz tím, že se snaží být vše najednou – historický přehled, teoreticky inovační text a analýza techniky Laterny magiky.

- 3) **Nepřesnosti smyslové a technické** – další okruh mých poznámek se týče terminů, které autor používá, ale bohužel nebere ohled na jejich dějiny nebo význam. Jako nejzásadnější si dovoluji uvést příklad rozdělení představení Laterny magiky na „klasická“ a „moderní“. Autor vysvětluje v poznámce č.5, že „Kategorií „klasické“ jsme ho obdařili my, jelikož je časově vzdálené od ostatních čtyř představení, která spadají svou dobou vzniku do období po roce 1989“, argumentace, která se mi zdá nedostatečná. Dále na s. 8 v poznámce č.18 autor představuje velice urychlený závěr, že: „Proto se rovněž v běžné mluvě rozlišuje divadelní a filmový herec, neboť ten filmový postrádá fyzickou přítomnost“, jelikož právě v běžné mluvě je rozdíl mezi filmovým a divadelním hercem jednoduchý – jeden hraje v divadle a druhý ve filmu. Další nedomyšleně využití termíny jsou „řečové akty“ (s.45), „neživé panoptikum“ (s.9), „postmoderní“ (s.49). Technického rázu jsou pak občasné gramatické chyby (shoda podmětu s přísudkem, psaní „a nebo“ místo „anebo“) a překlepy, dále podle mě přílišné nefunkční použití poznámek (celkový počet je 130 na 55 stránek textu), stejně tak faktologická chyba u poznámky č.28 (s.11), ve kterém se mylně uvádí, že hra pojednává o „balkánském válečném konfliktu“, i když ani v původním textu hry, ani v inscenaci se nemluví o konkrétním prostoru.

Kdybych měla shrnout výše zmíněné, na bakalářskou práci Josefa Pekárka se dá dívat dvěma způsoby. Jeden způsob je soustředit se na to, co většině bakalářských prací chybí, a to originální téma, zajímavé náčrty nápadů (např. pasáže o plátně, střihu, neopakovatelnosti, fyzické přítomnosti herců, atd.) a obrovskou práci, která je z textu viditelná. Druhý způsob je však podívat se na práci skrz text, který vznikl a který trpí množstvím nedostatků, některé z nichž jsem uvedla výše. Z toho vyplývá i těžké rozhodnutí ohledně hodnocení práce J. Pekárka. Byla bych velice ráda, kdyby autor práce dokázal před komisí dovysvětlit problematiku míst své práce a pokusil se ji rozvinout s ohledem na estetickou percepci. Věřím, že autorovi prospěje, když se k své práci vrátí a půjde do hloubky některých svých velmi zajímavých nápadů. Pokud přesvědčí komisi o tom, že dokáže úspěšně ústně dovršit započatý projekt, s radostí bych souhlasila jeho práci hodnotit jako výbornou. Představený text však zatím mohu **doporučit k obhajobě** a ohodnotit jen jako **velmi dobrý**.

velmi dobře

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: .....

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

V Českých Budějovicích 10. srpna 2010

